

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Budžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

Adresatams pagal sąrašą

2016-11-18
Į 2016-11-03

Nr. (28.6)-A4-11540
Nr. 429

ATRANKOS IŠVADA DĖL KELMĖS RAJONO UŠNĖNŲ MOLIO TELKINIO DALIES NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją atrankai pateikė: UAB <<GJ Magma>>, Vaidevučio g. 18, Vilnius, tel. 852 318178, faks. 852 784455; el. paštas: gjmagma@gmail.com

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas: Mažoji bendrija "Gegužiai", Gegužių g. 61-75, Šiauliai, tel. +370 682 14555, el. paštas: berzelis05@gmail.com

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas: Ušnėnų molio telkinio dalies naudojimas.

Atranka atliekama, vadovaujantis LR Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 2 priedo 2.3. punktu- kitų naudingųjų iškasenų kasyba ar akmens skaldymas (kai kasybos plotas - mažiau kaip 25 ha, bet daugiau kaip 0,5 ha.

4. Planuojamos ūkinės veiklos vieta: Planuojama naudoti Ušnėnų molio telkinio dalis yra Šiaulių apskrityje, Kelmės rajono savivaldybės teritorijos šiaurės vakarinėje dalyje, Užvenčio seniūnijoje, Ušnėnų kaime. Nuo Kelmės miesto centrinės dalies Ušnėnų molio telkinio dalis nutolusi 22 km į šiaurės vakarus, nuo Užvenčio miestelio centrinės dalies 8 km į šiaurės rytus. Pagal fizinį – geografinį rajonavimą Ušnėnų molio telkinys yra Rytų Žemaičių plynaukštės Užvenčio įduboje. Telkinio paviršius lygus, kiek ryškiau aukštėjantis šiaurės vakarinėje dalyje.

Telkinys yra išsidėstęs visiškai neurbanizuotoje vietovėje, apsuptoje dirbamais žemės ūkiu laukais. Artimiausia Ušnėnų kaimo sodyba nuo planuojamo naudoti ploto ribos yra nutolusi 400 m į vakarus, o jos gyvenamoji aplinka (žemės sklypas) 360 m (pagal VĮ „Registrų centras“ duomenis). Kitos sodybos nuo telkinio nutolusios dar didesniais atstumais. Greta nagrinėjamo ploto nėra planuojama gyvenamųjų teritorijų.

Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane, naujai pakeistame žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje, planuojamas naudoti Ušnėnų molio plotas pažymėtas visas detalčiai išžvalgytas Ušnėnų molio telkinys. Planuojamas naudoti plotas nepatenka į saugomas teritorijas, gamtinio karkaso teritorijas. Artimiausia saugoma teritorija arčiausiai priartėjantis Kurtuvėnų regioninis parkas yra už 7 km į pietryčius. Gretimybėse nėra objektų įtrauktų į LR upių, ežerų ir tvenkinių kadastrą. Aplink planuojamą naudoti Ušnėnų molio telkinio dalį yra išsidėstęs tankus iškastų melioracijos griovių tinklas, o telkinio teritorijoje yra įrengta drenažo sistema. Už 360 m į rytus prateka artimiausias taip pat melioruotas Vėžio upelis, įtekantis Ventos upę, kuri arčiausiai nuo telkinio prateka už 560 m į pietryčius.

Artimiausias giluminis vandens gręžinys (Nr. 4111) nuo nagrinėjamo ploto yra nutolęs 410 m į šiaurės vakarus. Telkinio aplinkoje nėra vandenviečių, o pats telkinys nepatenka į jų apsaugos zonas. Artimiausia Pašilėnų vandenvietė (Nr. 4618) yra už 2,6 km į šiaurės rytus.

Telkinio teritorijoje nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Povilo Višinskio memorialinis namas – muziejus (unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 10511) nuo vertinamo ploto nutolęs 610 m į vakarus. Pagal kraštovaizdžio tipų klasifikaciją, tai vienas mažiausiai vertingų kraštovaizdžio tipų skirstyme. Pagal vizualinės struktūros dominantiškumą nagrinėjamame plote esantis kraštovaizdis priskirtas d kategorijai, kur kraštovaizdžio erdvinė struktūra neturi išreikštų vertikaliųjų ir horizontaliųjų dominantų. Šioje vietovėje kraštovaizdžio natūrali struktūra jau pažeista sovietmečiu atlikus vietovės melioraciją ir iškasus tankų griovių tinklą. Dėl to šioje teritorijoje kardinaliai pasikeitė drėgmės režimas. Per Ušnėnų molio telkinį buvo nutiestas krašto kelias Užventis – Šaukėnai – Kuršėnai. Šis kelias padalino telkinį į dvi dalis – šiaurinę ir pietinę dalis.

Visas planuojamas Mažoji bendrija „Gegužiai“ naudoti Ušnėnų molio telkinio dalies plotas yra valstybinėje žemėje, o tik maža dalis priklauso privačiam asmeniui.

5. Planuojamos ūkinės veiklos aprašymas: Ušnėnų molio telkinys detalai išžvalgytas 1985 metais valstybės lėšomis. 89,1 ha plote buvo patvirtinta 5309 tūkst. m³ molio, tinkančio statybinių plytų gamybai. Nuo 1986 metų šiaurinė Ušnėnų molio telkinio dalis buvo naudojama. Daugiau nei prieš dešimtmetį, bankrutavus tuometiniam telkinio naudotojui AB „Daugėlių plytinė“ telkinys buvo užleistas. Atlikus 2001 metais markšneiderinius apmatavimus bei papildomą telkinio žvalgybą buvo nustatyta, kad molio išteklių likutis sumažėjusiame 85,3 ha plote sudaro 4832 tūkst. m³. Lietuvos geologijos tarnyba prie aplinkos ministerijos kitam naudotojui jau buvo išdavusi leidimą kasti molio išteklius, tačiau įmonė nebuvo pradėjusi eksploatacijos, todėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros kartojamos, pasibaigus atrankos išvados galiojimui. Mažoji bendrija „Gegužiai“ (toliau – Bendrija) planuoja naudoti molio išteklius 13,2 ha plote pietinėje telkinio dalyje. Išteklių sudaro apie 654 tūkst. m³. Prieš pradėdant molio išteklių gavybą, dirvožemis bus nuimamas ne visame plote. Esant planuojamoms 5 tūkst. m³ molio žaliavos gavybos metinėms apimtims pakaks, kad per metus dirvožemis būtų nuimtas vos nuo 0,2 ha ploto, o bendras metinis nuimamas jo kiekis sudarys apie 600 m³. Nuimtas buldozeriu dirvožemis sustumiamas į pylimus, kurie formuojami palei išteklių apskaičiavimo kontūrą. Iš telkinio vidinėje dalyje sustumtų pylimų, dirvožemis bus kraunamas ekskavatoriumi į sunkvežimį ir pervežamas į aplink karjerą formuojamus pylimus. Nuėmus dirvožemio sluoksnį, bus nukasami likę dangos gruntai, kurių vidutinis storis šioje telkinio dalyje sudaro per 2,6 m. Bendras nuimamo dirvožemio tūris sudarys per 40 tūkst. m³, o dangos gruntų 343 tūkst. m³. Planuojamoje naudoti telkinio dalyje vyrauja plotai, kur dangos storio pasiskirstymas toks pat nuo 0,2 iki 5,7 m, bet vidurkis šiek tiek didesnis nei visame telkinyje, kuris sudaro 2,9 m. Planuojamame naudoti plote naudingo klodo storis kinta nuo 1,8 iki 14,4 m, vidutiniškai – 5,3 m. Naudingasis sluoksnis pagal struktūrines ir tekstūrines savybes skirstomas į tris sluoksnius. Viršutinėje dalyje aptinkamas margaspalvis molis turi karbonatinių kongrecijų ir dažnai persiluoksnioja su aleurito lęšiukais. Vidurinėje naudingojo klodo dalyje molis yra rudas, masyvus, praktiškai be jokių rupiųjų intarpų, iš kurio būtų galima gaminti netgi apdailos plytas ar čerpes. Klodo apatinėje dalyje molis yra rudas arba tamsiai rudas su negausiais aleurito tarp sluoksniais ir jame jau gausiau karbonatinių intarpų. Visa naudingoji iškasena bus kasama 2 – 3 gavybos pakopomis. Prieš pradėdant molio kasybą, žaliavai iš karjero išvežti bus nutiestas vienos krypties kelias iš surenkamųjų gelžbetoninių plokščių, kad sunkvežimis neklimptų karjere. Prieš pradėdant molio išteklių gavybą, bus pertvarkyta vietovės melioracijos sistema, kadangi pro šiaurės vakarinę nagrinėjamo ploto dalį praeina melioracijos griovys. Molio karjere dėl

jo paties nelaidumo vandeniui kaupsis atmosferos kritulių ir gruntinis vanduo. Vanduo sutekės į giliausias karjero vietas, iš kurių per nuskaidrinimo baseiną bus periodiškai išpumpuojamas į greta esančius melioracijos griovius. Išleidžiamas vanduo bus visiškai skaidrus. Dėl tokio vandens perpumpavimo aplinkinės teritorijos nenukentės, kadangi ir šiuo metu visi atmosferiniai krituliai ir gruntinis vanduo yra surenkami drenažo tinklu ir melioracijos grioviais. Gruntinio vandens patekimą į karjerą labai ribos iš abiejų pusių iškasti melioracijos grioviai, kurie atliks hidraulinio barjero funkciją. Paviršinio vandens patekimą į iškastą karjerą ribos aplink jį į pylimus sustumti nuodangos gruntai. Vandens perpumpavimas iš karjero per nuskaidrinimo baseiną į greta praeinančius melioracijos griovius atliks dabartinio teritorijos drenažo funkciją. Pabaigus molio išteklių gavybą iškastas karjeras natūraliai prisipildys vandens. Toks baseinas šiuo metu jau egzistuoja šiauriau plento iškastoje to paties telkinio dalyje.

Atlikti triukšmo sklaidos skaičiavimai pagal standartą LST ISO 9613-2:2004 EU rodo, kad planuojamame karjere skleidžiamas triukšmas neviršys ribų nustatytų higienos normoje ir bus artimas foninėms reikšmėms. Esant tokiems skaičiavimų rezultatams, triukšmo lygių izolinijų planai nesudaromi. Atlikti standartu numatyti skaičiavimai, netgi prie pačių nepalankiausių sąlygų rodo neaukštą triukšmo lygį, nepavojingą gyventojų sveikatai. Šie skaičiavimai atlikti pagal patį blogiausią scenarijų, kai mechanizmai dirba arčiausiai gyvenamosios aplinkos. Atlikti skaičiavimai rodo, kad artimiausios sodybos gyvenamąją aplinką pasiekiantis 30,31 dB(A) triukšmo lygis bus kiek didesnis nei vykdant nuodangos darbus, tačiau taip pat neviršys HN 33:2011 nustatytų normų bei foninės 35 dB(A) reikšmės. Vykdamas molio (arba nuodangos gruntų) kasybos darbus, technika arčiausiai sodybos dirbs jau atitverta dirvožemio pylimais.

Dirbant technikai susidarys oro tarša, kylanti iš vidaus degimo variklių, deginant kurą. Visi mechanizmai per metus sudegins apie 3,2 t dyzelinio kuro. Metinis išmetamų teršalų kiekis yra nedidelis. Išmetamų dujų kiekis apskaičiuotas pagal LR aplinkos ministro 1998-07-13 įsakymu Nr. 125 patvirtintą metodiką: „Teršiančių medžiagų, išmetamų į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais, vertinimo metodika“. Sudeginus tokį šio kuro kiekį, į aplinką per metus pateks 0,67 t teršalų: 0,41 t anglies monoksido, 0,14 t angliavandenilių, 0,10 t azoto junginių, 0,003 t sieros dioksido ir 0,02 t kietųjų dalelių.

Po eksploatacijos karjero vietoje susiformuos apie 7-9 m gylio iki 10 ha ploto vandens telkinys, kurio krantai bus nulėkštinti, apsodinti želdiniais.

Planuojama kasti natūralų molį, iš kurio būtų gaminami smulkūs keraminiai dirbiniai.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas: žemės sklypas ir planuojamos ūkinės veiklos teritorija nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas ir nėra šių teritorijų artimoje aplinkoje. Artimiausios „Natura 2000“ teritorija - buveinių apsaugai svarbi teritorija yra Juodlės miškas, nutolęs 7,6 km į rytus, todėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms nustatymas netikslingas.

6. Pastabos, pasiūlymai:

6.1. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už informacijoje atrankos išvadai pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, veiklos vykdytojas privalės nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones.

6.2. Apie priimtą atrankos išvadą užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atrankos išvadą, per 10 darbo dienų turi pranešti visuomenei, paskelbdamas visuomenei informaciją vadovaudamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo

planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas), nustatyta tvarka. Teikiant informaciją visuomenei apie atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo nurodyti, kad išsamiau susipažinti su informacija apie planuojamą ūkinę veiklą galima Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo departamento Šiaulių skyriuje, Tilžės g. 198, Šiauliai.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą:

7.1. Visas planuojamas naudoti Ušnėnų molio plotas yra dirbamas žemės ūkio laukas. Toks biotopas gamtosaugine prasme neturi ypatingos vertės. Tai nėra išskirtinis biotopas patrauklus saugomoms ir retoms gyvūnų bei augalų rūšims, kurioms reikalingos labai specifinės aplinkos sąlygos. Vertinamame plote nėra aptikta jokių Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių, pagal Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenis nagrinėjamame plote ir jo artimoje aplinkoje nėra fiksuota jokių saugomų rūšių buvimo faktų, todėl kasybos metu pažeidus vertinamą plotą nebus sutrikdyta natūrali gamtinė rūšių pusiausvyra, PŪV poveikio biologinei įvairovei ar natūralioms buveinėms nebus. Baigus išteklių gavybos darbus ir rekultivavus karjerą į vandens telkinį, susikurs patrauklesnis biotopas nei šiuo metu esantis dirbamas žemės ūkio laukas.

7.2. Dėl vykdomos veiklos Ušnėnų molio telkinio dalyje vietovės, kai per nuskaidrinimo baseiną bus periodiškai išpumpuojamas vanduo į greta esančius melioracijos griovius, hidrologinė situacija nepasikeis, nes iš karjero bus išmetamas panašus vandens kiekis kaip ir nudrenuojamas melioracijos sistemos. Pabaigus molio išteklių gavybą iškastas karjeras natūraliai prisipildys vandens. Naudingųjų iškasenų gavyba ir kiti darbai nebus vykdomi paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostoje ir zonoje, todėl poveikis paviršiniam/požeminiam vandeniui neplanuojamas.

7.3. Įvertinus visus molio karjero eksploatavimo procesus planuojamoje naudoti Ušnėnų telkinio dalyje, išteklių eksploatavimas šioje vietoje neturės jokios tiesioginės neigiamos įtakos aplinkiniams vandens telkiniams, upėms ir artimiausių sodybų šuliniams. Arteziniai šuliniai yra išgręžti į gilesnius vandeningus sluoksnius, todėl karjere planuojama veikla jiems neturės jokio tiesioginio poveikio.

7.5. Atlikti triukšmo skaičiavimai rodo, kad buldozeriui nuimant dirvožemį telkinio pakraštyje, triukšmo lygis artimiausios sodybos gyvenamojoje aplinkoje sieks 30,14 dB(A) ir leistina 55 dB(A) triukšmo riba nebus viršijama. Nuo karjero skleidžiamas triukšmo lygis bus artimas foninei 35 dB(A) reikšmei. Telkinio gretimybėse nėra išsidėsčiusių gyvenamųjų teritorijų, o artimiausios sodybos nutolusios pakankamai dideliais atstumais, todėl planuojama veikla neturės joms neigiamos tiesioginės įtakos.

7.6. Planuojama molio išteklių gavyba Ušnėnų telkinio dalyje atitinka Kelmės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinius. Planuojamas įsisavinti kasybai plotas patenka į rajono bendrajame plane išskirtą naudingų iškasenų gavybos teritoriją. Pagal Kelmės rajono teritorijos bendrojo plano rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinį planuojamas naudoti plotas rodomas kaip mažo resursinio potencialo rekreacinis arealas. Rekultivavus karjerą į vandens telkinį, dalinai bus įgyvendintos Bendrojo plano nuostatos, kadangi teritorija nėra vertinga rekreaciniu požiūriu.

7.7. Visi planuojamame eksploatuoti Ušnėnų molio telkinio dalyje dirbsiantys taršos šaltiniai bus mobilūs. Jiems dirbant karjere pagrindiniai veiksniai (taršos rūšys) galintys sukelti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai yra triukšmas bei į orą iš vidaus degimo variklių išmetami teršalai. Kitokio poveikio (vibracija, šviesa, šiluma, elektromagnetinė spinduliuotė ir pan.) molio gavybos procesas aplinkai neturi.

7.8. Planuojamo naudoti Ušnėnų molio telkinio aplinkoje nėra išsidėsčiusių gyvenamųjų teritorijų, o artimiausios sodybos nutolusios pakankamai dideliu atstumu, todėl PŪV poveikio aplinkai ir gyventojams bei materialinėms vertybėms nebus.

7.9. Suminis PŪV veiksmų poveikis nenumatomas dėl pakankamai didelio atstumo iki kito, už kelio suteikto Ušnėnų molio telkinio šiaurinės dalies kasybos sklypo. Planuojamas atidaryti karjeras neturės suminės įtakos triukšmo, oro taršos atžvilgiu bei kitais aspektais.

8. Priimta atrankos išvada – atsižvelgiant į išdėstytus motyvus, ir, įgyvendinus 6 punkte nurodytas pastabas, bei pateiktą informaciją atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo, ir, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, priimama atrankos išvada – MB „Gegužiai“ Kelmės rajono Ušnėnų molio telkinio dalies naudojimui poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada galioja 3 metus nuo jos viešo paskelbimo dienos. Užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas per 10 darbo dienų turi pranešti visuomenei apie priimtą atrankos išvadą Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše nustatyta tvarka. Apie pranešimo paskelbimą tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse užsakovas ar poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas turi informuoti Aplinkos apsaugos agentūrą, kartu pridėdam laikraščių, kuriuose skelbtas pranešimas kopijas ir pranešimo, skelbto savivaldybės (seniūnijos) lentoje, kopiją su savivaldybės (seniūnijos) informacine žyma apie paskelbimą.

Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka - suinteresuota visuomenė per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai, pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius), per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktoriaus įgaliota
Poveikio aplinkai vertinimo departamento direktorė

Justina Černienė

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS
2016 m. lapkričio d. išvados Nr. (28.6)-A4-

ADRESATŲ SĄRAŠAS

1. UAB <<GJ Magma>>, el. paštas: gjmagma@gmail.com
 2. Mažoji bendrija "Gegužiai", el. paštas: berzelis05@gmail.com
 3. Kelmės rajono savivaldybės administracijai, el. paštas: info@kelme.lt
 4. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamentui, el. p.: šiauliai@nvsc.lt
 5. Šiaulių apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdybai, el. paštas: šiauliai.pgv@vpgt.lt
 6. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Šiaulių teritoriniam padaliniui, el. paštas: šiauliai@heritage.lt
- Kopija:
- 1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Šiaulių regiono aplinkos apsaugos departamentui, K. M. Čiurlionio g. 3, Šiauliai; el. p.: srd@srd.am.lt